
We are doing our BEST! S Jiřím Nekvapilem o tom, že první chvíle zemětřesení mohou vypadat nevinně

We are doing our BEST! S Jiřím Nekvapilem o tom, že první chvíle zemětřesení mohou vypadat nevinně

Ze čtrnáctidenního přednáškového turné po Japonsku se minulou středu v noci vrátil doc. PhDr. Jiří Nekvapil, CSc. z Ústavu lingvistiky a ugrofinistiky Filozofické fakulty UK. Přednášky z oboru sociolingvistiky a teorie jazykového managementu zahrnovaly Univerzitu Hokkaido (Sapporo), Univerzitu Waseda (Tokio) a Kanda University of International Studies (Chiba, asi 30 km od Tokia). Tam zažil zemětřesení, jehož důsledky mají a zřejmě ještě budou mít značné dopady v energetice a zejména v úvahách, jakým směrem se civilizace a její nároky na bezpečné zdroje energie vydají. Následující text není rozhovorem v pravém slova smyslu, povídání nad fotografiemi univerzitního kampusu po zemětřesení začalo živelně samo od sebe. V každém případě vyprávění doc. Nekvapila ukazuje jinou, tu nenápadnou a téměř tichou stranu zemětřesení, kdy se plíživě vkrade deprese.

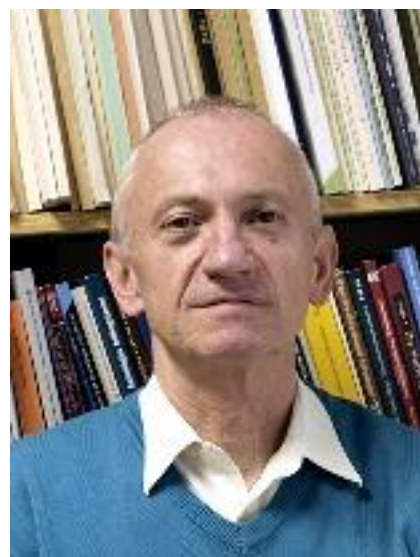

Tady začínáme s evakuací.

To vypadá jako předjarní procházka v parku.

Přesně. To je první snímek kampusu Kanda University v Chibě asi 20 minut po začátku zemětřesení, které začalo asi v 14. 50 (pátek, 11.3.). Právě jsem dokončil přednášku a dohodli jsme se, že si dáme pauzu asi 10 minut a pak bude diskuse, najednou se to ale začalo chvět. Jeden z návštěvníků té přednášky mi řekl – Jiří, máš tu čest zažít japonské zemětřesení; pak už jsme běželi ven. Vyběhli jsme z budov, vrávoráme, smějeme se, je to v podstatě legrace; a jak se tak fotíme, lidi kolem mě si najednou sedli, protože začal další otřes a bylo těžké držet rovnováhu. Ptal jsem se - proč si sedáte? – a oni – no přece abychom nespadli - tak jsem si taky sedl. Pořád to ještě bylo jako cvičení CO, civilní obrany.

**doc. PhDr. Jiří Nekvapil, CSc.,
Ústav lingvistiky a ugrofinistiky
FF UK**

Japonci mi potom z žertu psali, že jsem velmi disciplinovaný, že jsem skončil přednášku ještě před zemětřesením.

言語管理研究会 特別講演会 「中央ヨーロッパと接触場面の変容」

言語管理研究会では、神田外語大学異文化コミュニケーション研究所との共催により、以下の日程で特別講演会を開催する運びとなりましたので、お知らせいたします。言語管理研究会では今年度は「当事者の視点から考える接触場面の変容」をテーマに様々な異文化経験を持つ外国人や研究者をお招きしてきました。今回は特別講演会として、チェコのカレル大学教授ネクバピル先生に中央ヨーロッパの事例をお話しいただきます。皆様のご参加をお待ちしています。

LANGUAGE IDEOLOGIES AND LINGUISTIC PRACTICES IN MULTINATIONAL COMPANIES OPERATING IN CENTRAL EUROPE

中央ヨーロッパで活動する多国籍企業における言語イデオロギーと言語実践

講師：Jifi Nekvapil(チェコ、カレル大学一般言語学科教授)

司会：サウクエン・ファン(神田外語大学)

日時：2011年3月11日(金) 13:30-16:00

使用言語：発表は英語、ディスカッションは日本語+英語(通訳あり)

共催：神田外語大学 異文化コミュニケーション研究所

場所：神田外語大学 6号館 1F プレゼンテーション・ルーム

アクセスマップ：<http://www.kandagaigo.ac.jp/kuis/access/>

キャンパスマップ：<http://www.kandagaigo.ac.jp/kuis/institution/>(地図右側中央)

講師からのメッセージ：

Practices and ideologies in multinational companies are inextricably linked, and one challenge presented to researchers is that of how to demonstrate these links in a coherent and relevant way. The empirical section of the paper draws on the analysis of the linguistic, communicative and socio-cultural situation in multinational companies with branches or plants located in Central Europe. There are typically several languages used in these companies. These languages are distributed unevenly among the various employees, who develop particular arguments in order to legitimize (and thus maintain) communicative behavior or to push for change in it. One of the main aims of the paper is to reveal the language ideologies underlying such argumentation. The second aim is to find out how and to what extent language ideologies are connected to the language management of the individual employees and of the corporations as a whole.

多国籍企業における活動とイデオロギーは密接に連結しています。研究者にとってこれらの連結を一貫性と適切さをもって明示することは1つのやりがいのある仕事でしょう。本発表では、言語管理理論をもとに中央ヨーロッパにある多国籍企業の現地法人や工場での言語・コミュニケーション・社会文化状況の分析から始めます。そうした企業では数種類の言語が用いられると同時に、親企業の言語(おもに英語かドイツ語)も使用されています。これらの言語は被雇用者間に不均等に配分されており、被雇用者はコミュニケーション行動の正当化(つまり維持)または変化のために個別の主張を展開していく傾向が見られます。本発表では、そうした主張に潜在する言語イデオロギーを明らかにし、言語イデオロギーはどのように、またどの程度まで被雇用者の雇人の言語管理ならびに企業全体の言語管理に関連しているかを探ってみたいと思います。

講師紹介：

JIFI NEKVAPIL teaches sociolinguistics, conversation analysis and pragmatics at the Department of General Linguistics at Charles University, Prague. His current research focuses on multilingual practices in companies, language management, and history as used and produced in biographic narratives. In 2009 he founded the book series Prague Papers on Language, Society and Interaction (Peter Lang Publishing Group).

チェコ、カレル大学一般言語学科教授。専門は社会言語学、会話分析、語用論。近年は企業における多言語使用、言語管理、個人史の語りで生み出される歴史を研究している。2009年に「ブラグ学流論文集シリーズ：言語・社会・相互作用」(Peter Lang Publishing Group)を創刊。

申込み先：

Chvilí po zemětřesení začala ze země prosakovat voda, místy i tryskat, tvořilo se bláto, tady už, jak vidíte, prosakuje dlažbou. Člověk si uvědomí, že vlastně neumí fotit zemětřesení, většinou se fotí a píše, jaká to byla hrůza, ale tak to úplně není. První momenty mohou vypadat relativně nevinně, ale uvědomte si, že jsem byl asi 250 km od epicentra zemětřesení.

Kanda University komplex, pěšky od hotelu asi za 30 minut

Takže žádný adrenalin? Jak vůbec vypadá kampus Kanda University v Chibě?

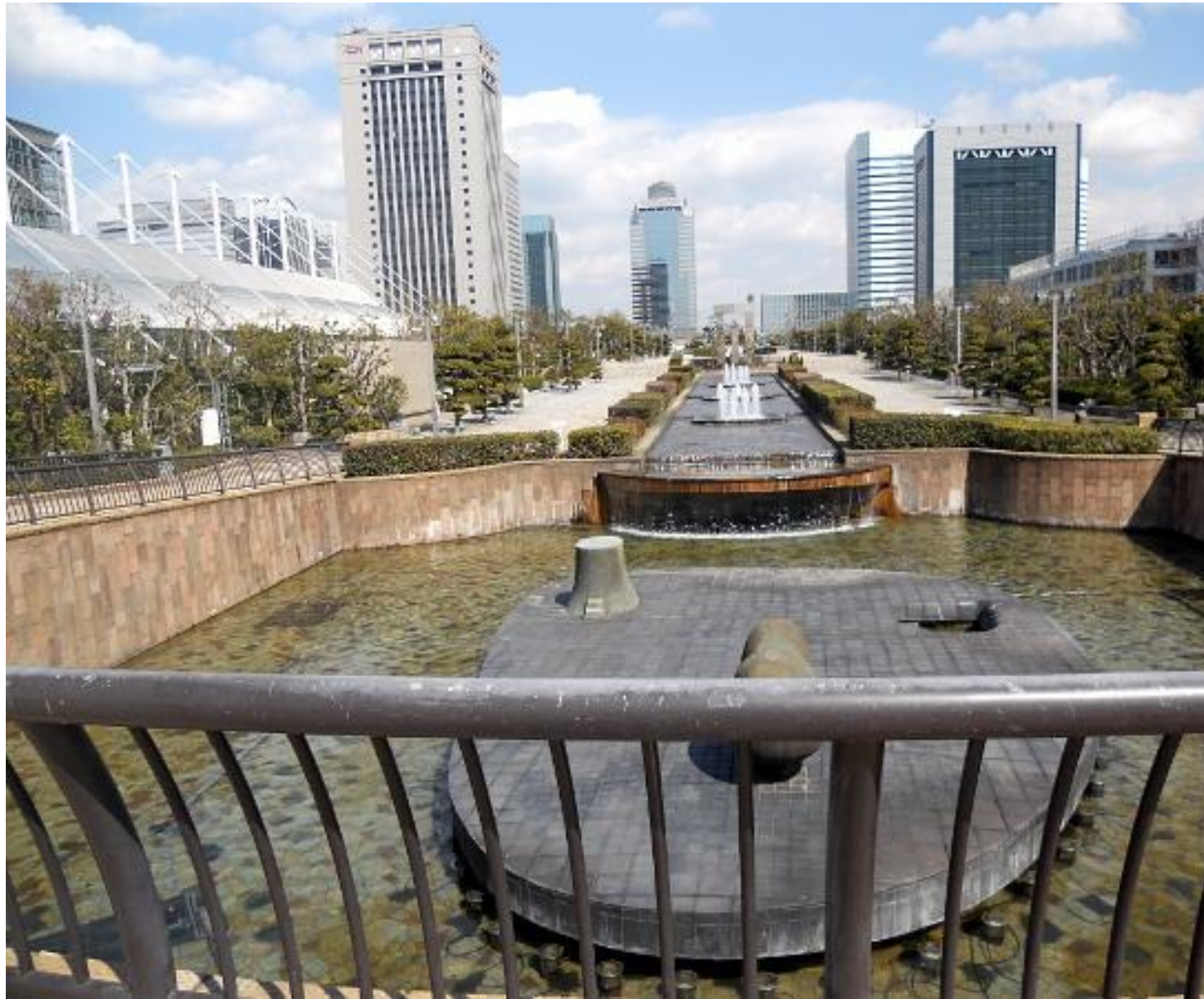
Když to tak vezmu, japonské zemětřesení jsem zažil asi v nejlepší situaci, v jaké se dá zemětřesení zažít. Nejvyšší budova kampusu je dvouposchoďová, mrakodrapy jsou někde jinde, takže je to v zásadě bezpečné, ale když jsme byli na kampusovém chodníku a vrávorali jsme, byl to velmi zvláštní pocit, protože nevíte, jestli se země pod vámi rozlomí nebo se propadnete, protože půda opravdu klesla. Ještě ke všemu je ten kampus, ale i hotely směrem k moři v širokém pásu, kde je všechna půda v podloží navezena na úkor moře, budovali to desítky let. A v hotelu, kousek od moře, jsem bydlel v 19. poschodí.

A kdyby vás to zastihlo ve spánku v 19. patře?

Tak se nestane nic, budova se jen kýve. A také jsem tam spal ještě jednu noc po zemětřesení, následné otřesy byly velmi časté a byly i tu noc. Během těch následujících dnů, co jsem v Japonsku byl, jich byla víc než stovka, některé i hodně silné, ale i kdyby to bylo v jiných hotelích ve 4. poschodí nebo v 6., je to jedno, budova se stejně chvěje. Je pravda, že když jsem se ten den po zemětřesení vracel do hotelu, výtahy nejely a musel jsem do 19. poschodí pěšky a na chodbách jsem viděl, že místy opadávala omítka. Hotely jsou ale stavěné tak, že vydrží.

jiná perspektiva, pohled z 19. poschodí hotelu New Otani

Tohle je oblast, kde jsem bydlel, byznys centrum v Makuhari, kterému Japonci říkají World Business Garden, moderní super hotely 20 let staré, před tím tady nebylo nic, jen moře

Japonská zahrada v Makuhari, kousek od mého hotelu - čtvrteční idyla

Jak se to vyvíjelo dál?

Pracovníci administrativy nás začali informovat o tom, co se děje, a rozdávali malé cedulky, abychom se všichni mohli zaregistrovat, což je rozumné; udělali seznam všech, kteří tam byli. Nikdo nesměl odejít. Na shromaždišti v centru kampusu byla za pár hodin zima, setmělo se a tak nás poslali do velké auly a začali nám rozdávat pokrývky, jídlo, pití a taky roušky na ústa, které se v Japonsku vůbec hodně nosí. Mě si organizátoři toho mého pobytu fotili a pořád to byla ještě legrace. Jeden japonský kolega mi řekl – tedy Jiří, to bude krásná fotka, budeš moct říkat, že tihle všichni přišli na tvou přednášku... (smích)...

Ale tihle lidé, a hlavně studenti, pak v té aule spali, a to už asi nebyla velká legrace. V aule se promítalo na centrálním plátně hlavní vysílání japonské televize, takže jsme asi po dvou třech hodinách už viděli, jak to vypadalo v oblasti přímo zasažené zemětřesením. Brzy lidé také zjistili, že nemůžou telefonovat, protože nešly mobily, a jak tedy shánět informace o blízcích a příbuzných?. Organizátoři nás taky informovali, že nejedí vlaky a zase to bylo vážnější. Například tahle mladá žena přijela na mou přednášku z Hirošimy, tj ze vzdálenosti několik set km, nebo přijeli z Tokia, což je 30 km, ale nemohli se dostat nazpátek. Tahle kolegyně šla 2 hodiny pěšky ke svým přátelům, protože nesehnala místo v hotelovém komplexu, který měl dohromady kapacitu několik tisíc lůžek. A tenhle mladý muž přiletěl na moje první dvě přednášky

do Sappora, pak do Tokia a přijel i na tu poslední do Chiby, a tam se taky ocitl bez spojení domů. Napůl v žertu jsem řekl, že mám vlastně dvoulůžkový pokoj a že může jít se mnou na hotel (do toho 19. poschodí), a on nakonec opravdu šel a rád. Najednou to byla kritická situace. Byli jsme „jen“ 30 km od Tokia, ale on se nemohl dovolat své rodině, která tam bydlela, zda jsou všichni v pořádku. Volal tedy ke svým rodičům do jiného města - Nagoya, což je několik set km od Tokia, jestli by se nespojili s jeho ženou, a jim se to z té větší dálky paradoxně podařilo. Nakonec fungovalo spojení do Tokia už i v mém hotelu a tak asi v jednu v noci mluvil se svou manželkou. A pak se nám podařilo na pár hodin usnout (spánek však byl přerušen jedním opravdu silným následným otřesem a připomínám – byli jsme na 19. poschodí).

Tak tady už to vypadá poničeně.

To je maximální viditelná škoda, kterou tu zemětřesení způsobilo. To není oblast zasažená tsunami, ale v zásadě Tokio, takže můžete mít představu, jak to vypadalo asi 250 km od epicentra.

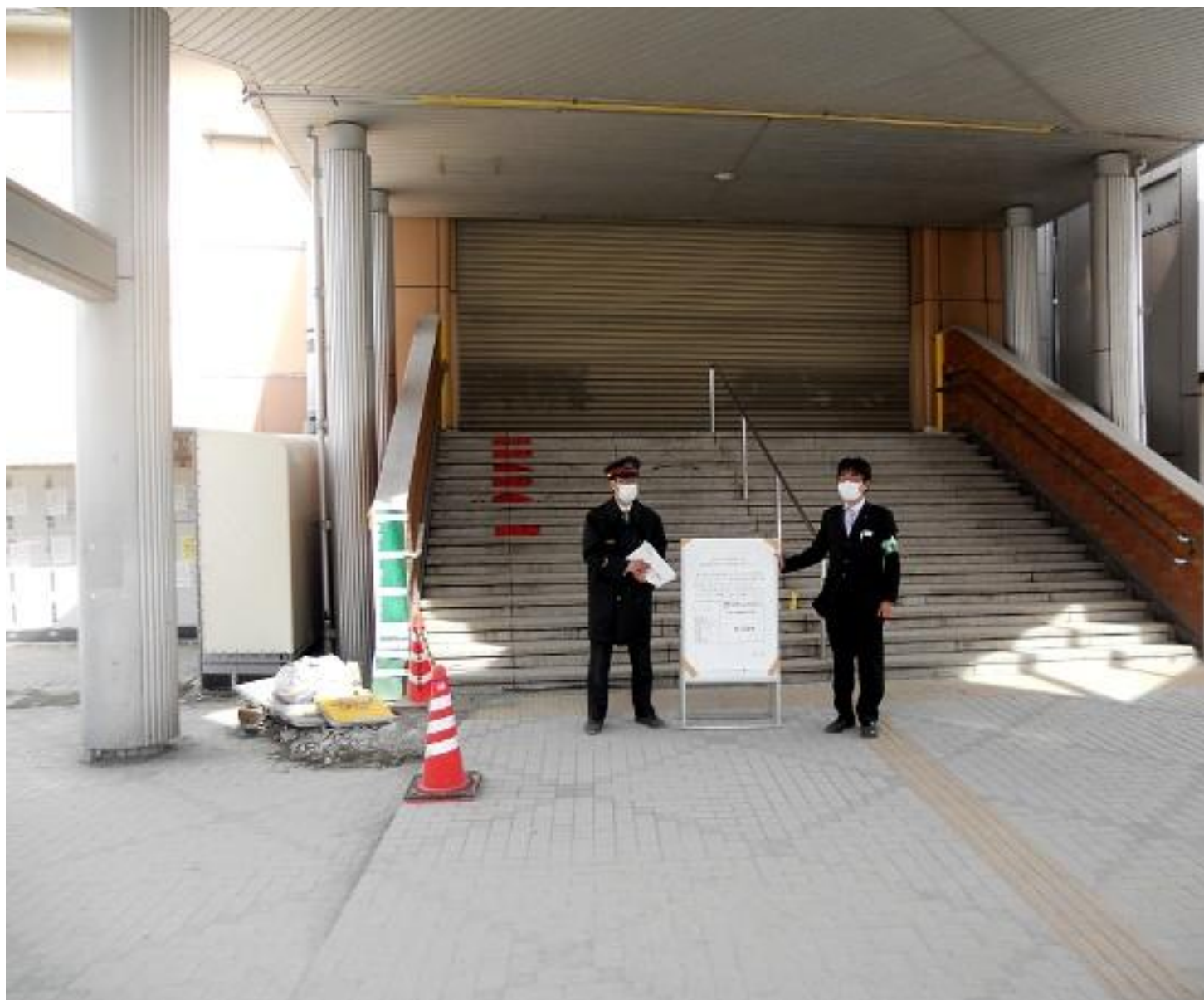
Tully's Coffee

A tohle je Tully's Coffee. Tam jsem si ve čtvrtek dával kávu, teď byla neděle a já si vůbec neměl, kde tu kávu dát, prostě v celém byznys centru Makuhari nebylo kde. „Steak house - zavřeno, děláme, co můžeme.“ To je pro Japonsko a Japonce, myslím, symptomatické. Většina obchodů byla v neděli, ale zčásti i v pondělí zavřena, ale oni jsou vevnitř a uklízejí popadané omítky, lustry, podlahy, dělají vše pro to, aby to co nejdřív fungovalo. V jaderných elektrárnách Fukušima také dělají co můžou.

Celá situace měla zvláštní dynamiku. Zemětřesení bylo v pátek odpoledne; bezprostředně po zemětřesení v zásadě nikdo nic nevěděl, lidé přežili, otřepali se, probíhala evakuace a bylo to jako cvičení CO, sice dočasně nešly mobily a nejezdily vlaky, ale všude ještě bylo hodně jídla. V neděli je život vždycky trochu umrtvený. Přišlo pondělí - nejdepresivnější den, alespoň v Chibě. Začala omezení elektřiny, ulice byly osvětlené jen z poloviny, po zemětřesení už bylo trochu uklizeno, ale foukal silný vítr, který rozvířoval prach ze schnoucího bláta, a do toho nejednoznačné zprávy o problémech jaderných elektráren, vzdálených asi 250 km - začala vlekřejší krize, která trvá doteď. Nikdo neví, co bude.

zavřené nádraží Makuhari na trati do Tokia - je pondělí

Jak o japonském zemětřesení informovala zahraniční média, tedy i ta naše?

Jak které médium, ale všeobecně se to zbytečně dramatizuje. Přijel jsem ve středu asi v půl jedné v noci a pustil jsem si BBC. Ráno jsem šel na kávu a přečetl si Mladou frontu dnes a musím říct - naprosto super; ve Fukušimě měla MFD své reportéry, i v ohroženém pásmu, novináři uváděli reálné hodnoty radiace, které na nich samotných byly po jejich krátkém pobytu naměřeny, nepsali žádné nesmysly, byla to realita. Zato Lidové noviny psaly ten den o událostech v Japonsku víceméně jako bulvár. V Japonsku, protože japonsky neumím, mě se světem spojovalo BBC World Service, které jsem měl puštěné na hotelech, ale z Británie mi mí přátelé psali, že stupeň nebezpečí Fukušimy v BBC snižují. A doporučovali mi Al-Džazíru a německou RTF, její anglické vysílání. Na BBC občas pozvou experta a jeden z nich jim přímo ve vysílání řekl, že straší lidi a že jak musí 24 hodin denně vysílat, že události zbytečně dramatizují.

Jak se změní, jestli to nezní příliš nadneseně, životní perspektiva člověka, který zažije zemětřesení?

Myslím, že se nijak radikálně nezmění, i když teď jsem toho plný, ale jak člověk chodí po Praze a mluví s lidmi, mám pocit, že tady to moc lidí zas až tak příliš nezajímá. Vědí, že se něco děje, ale říkají – Japonci to mají pod kontrolou, a moc pozornosti tomu nevěnují. Syn mi na to řekl – vždyť je to 10 000 km daleko, pořád máš někde něco, bylo zemětřesení na Haiti, v Chile, tsunami v Thajsku, to by se z toho lidí museli zbláznit, kdyby to nějak enormně prožívali. Takže pokud v tom nejsou přímo zaangażovaní, moc je to nezajímá. Ale musím říct, že třeba tady na filozofické fakultě se o mě zajímali, protože věděli, že jsem tam, a opravdu moc jsem ocenil, co pro mě zahraniční oddělení fakulty udělalo. Už v pátek v noci jsem díky fakultě věděl, že mám zrušený sobotní let do Londýna a začali mi shánět novou letenku na pondělí. Musel jsem rychle udělat rozhodnutí, pondělí se mi zdálo být za dlouho a nakonec jsem byl moc rád, že jsem mohl odletět v úterý. Bylo to všechno velmi rychlé a hodně neuvěřitelné, z ničeho nic, před pár hodinami jsme se všemu ještě smáli, pak mí japonští známí a přátelé nemohli odjet, zatelefonoval si, neměli kde přespat a já byl bez letadla.

Jak se fakulta spojila s vámi?

E-mailem.

I když byly výpadky proudů?

Výpadky proudu byly organizovány až od pondělí. Společnost TEPCO, protože bylo jasné, že energeticky se to v té nové situaci nedá utáhnout, rozdělila oblast kolem Tokia, což se týkalo asi 50 milionů lidí, do 5 zón a oznámila, že např. v zóně, kde jsem já byl, bude přerušena dodávka energie v čase 9,20-13,00 a 18,20-22,00; ale to bylo až v pondělí, protože v pondělí měla začít průmyslová výroba. To, že zemětřesení bylo v pátek odpoledne, byla svým způsobem docela dobrá věc. Týden jakoby logicky proběhl, vyrobilo se, co se vyrobit mělo, ještě v pátek dopoledne - a pak přišlo zemětřesení. Čili sobota neděle nijak zvlášť nevodily, ale v pondělí začaly výpadky. Takže z fakulty mi napsali mail, jestli jsem na příjmu, což jsem tu páteční noc byl, a už mi nabízeli letenku na pondělí, ať se rychle rozhodnu. Ale já nevěděl, co s hotelem, zda zde budu moct zůstat déle, a tak jsem se rozhodl o nějakou hodinu později a letenka na pondělí už nebyla, byla až na úterý, a to se mi zdálo taky za hodně dlouho. Ale sama vidíte, jak to probíhá dál a jak se to vyvíjí, lidé mají problém odletět z Tokia, vysílají se speciály. Prostě jsem odletěl v úterý ráno, jak se říká za 5 minut 12. Jak to tam vypadá dneska, nevím. Když jsem se po přeletu díval na BBC, Britové už varovali své občany, aby do Japonska nelítali, Francouzi totéž, a naopak vyzývali své občany, aby Japonsko opustili.

Děkuji za rozhovor.

Slavic Research Center &
Research Faculty of Media and
Communication
Special Seminars

Prof. Jiří Nekvapil
(Charles University in Prague)

Language Management Theory

16:30-18:00
March 3rd, 2011
(Thu.)

GCOE-SRC Special Seminar
Old Borders in New Contexts: On the Language in Multinational Companies Operating in C
4F Conference Room, Slavic Research Center (N
Contact: M. Nishizaki (nishizaki_at_slrc.hokudai.ac.jp)

15:30-17:00
March 4th, 2011
(Fri.)

GCOE Special Seminar
From Language Planning to Language Man
J.V. Neustupný's Heritage
1F Room 105, Research Faculty of Media and Com
(Room 17, West B)
Contact: S. Hashimoto (hashimoto_at_slrc.hokudai.ac.jp)

No prior registration necessary. Everyone is welcome.

北海道大学
HOKKAIDO UNIVERSITY

北海道大学グローバルCOEプログラム/スラブ研究センター
日本西スラブ学研究会
公開特別セミナー
3月7日(月)早稲田大学

Hokkaido University Global COE Program
Reshaping Japan's Border Studies (Slavic Research Center)
Japan Society of West Slavic Studies
Special Seminar

Prof. Jiří Nekvapil
(Charles University in Prague)

"Main Challenges Faced by

Czech

as a Medium-Sized Language:

The State of Affairs at the Beginning of the 21st Century"

16:30-18:00

March 7th, 2011 (Mon.)

2F Room 1, Building 3, Waseda Campus
Waseda University

No prior registration necessary.
Everyone is welcome to attend.

イジー・ネクヴァピル(カレル大学教授)

社会言語学者、「言語管理理論」の第一人者

「大言語でも小言語でもないチェコ語が21世紀初頭の
今、直面している課題」(英語使用)

2011年3月7日(月) 16:30-18:00

早稲田大学 早稲田キャンパス3号館第1会議室(2階)

参加自由、事前申込不要

問い合わせ先: yamada_at_slrc.hokudai.ac.jp (橋本聡/北大)

HOKKAIDO UNIVERSITY
Global COE Program

(Marie Kohoutová)